

<https://jacp.scu.ac.ir/>

ISSN (P): 2538-5755

ISSN (E): 2588-6126

Received: 9 July 2020

Accepted: 23 September 2020

Research Article

Doi: [10.22055/JACP.2022.40890.1240](https://doi.org/10.22055/JACP.2022.40890.1240)

Investigating the Mediating Role of Gattman's Marital Communication Patterns in the Relationship between Attachment Styles and Marital Satisfaction in Married People in Ahvaz

Maryam Mardani^{1*}, Sayed Ali Marashi², Ali Hemmati³

- 1- PhD Candidate of Health Psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran
- 2- MD, MPH, PhD and Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
- 3- BA Student of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Human Sciences, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

Citation: Mardani, M. , Marashi, S. A. and Hemmati,, A. (2021). Investigating the mediating role of Gattman's marital communication patterns in the relationship between attachment styles and marital satisfaction in married people in Ahvaz. *Clinical Psychology Achievements*, 6(4),11-24

Abstract

The present study aimed to investigate the mediating role of Gattman's marital communication patterns in the relationship between attachment styles and marital satisfaction in married people in Ahvaz. The research method was correlational and the statistical population was all married people in Ahvaz in 2020, of whom 270 people were selected by convenience sampling. Hudson's Index of Marital Satisfaction (IMS), Collins & Read's Revised Adult Attachment Scale (RAAS), and Guttman's Four Horsemen Scale (FHS) were used to collect the data. Data analysis was performed using SPSS-26 and AMOS-24. The results showed that the model had a good fit for the study population and all direct paths were statistically significant. Indirect paths from secure attachment with marital satisfaction with the mediation of Guttman's communication skill, anxious attachment with marital satisfaction mediated by Guttman's communication skill, from avoidant attachment to marital satisfaction with the mediation of skill Guttman's communication were significant. Given that couples' attachment styles and Guttman's four communication skills affect marital satisfaction, they can contribute to marital satisfaction. Therefore, the implementation of educational and preventive educational and therapeutic programs in attachment styles and Guttman's communication skills on marital satisfaction of couples is recommended to therapists.

Keywords: Marital Satisfaction, Attachment Styles, Guttman's Communication Skills

* **Corresponding Author:** Maryam Mardani

E-mail: doctormaryam20@gmail.com

بررسی نقش میانجی الگوهای ارتباطی زناشویی گاتمن در رابطه سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر اهواز

مریم مردانی^{۱*}، سیدعلی مرعشی^۲، علی همتی^۳

۱- کاندیدای دکتری تخصصی روان‌شناسی سلامت، گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
۲- دکترای حرفه‌ای پزشکی، ام‌پی‌اچ، دکتری تخصصی روان‌شناسی و استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۳- دانشجو کارشناسی روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی الگوهای ارتباطی زناشویی گاتمن در رابطه سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر اهواز بود. روش تحقیق از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه افراد متأهل شهر اهواز در سال ۱۴۰۰ بودند که از بین آن‌ها ۲۷۰ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس رضایت زناشویی هودسن، مقیاس دلبستگی بزرگسالان کولنیز و رید و مقیاس مهارت‌های ارتباطی گاتمن استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS-26 و AMOS-24 انجام شد. نتایج نشان داد که مدل از برازش مناسب در جامعه برخوردار بوده و تمامی مسیرهای مستقیم معنی‌دار شدند. همچنین مسیرهای غیرمستقیم دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی با میانجی‌گری مهارت ارتباطی گاتمن، دلبستگی اضطرابی با رضایت زناشویی با میانجی‌گری مهارت ارتباطی گاتمن، دلبستگی اجتنابی با رضایت زناشویی با میانجی‌گری مهارت ارتباطی گاتمن معنی‌دار بودند. با توجه به این که سبک‌های دلبستگی زوجین و چهار مهارت ارتباطی گاتمن بر رضایت زندگی زناشویی تأثیر می‌گذارد، پس به رضایت زناشویی می‌تواند کمک کند. بنابراین اجرای برنامه‌های آموزشی و درمانی آشناسازی و پیشگیرانه در زمینه سبک‌های دلبستگی و مهارت‌های ارتباطی گاتمن بر رضایت زناشویی زوجین به درمان‌گران توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: رضایت زناشویی، سبک‌های دلبستگی، مهارت‌های ارتباطی گاتمن

مقدمه

از مهم‌ترین پدیده‌های زندگی که می‌توان به آن اشاره کرد ازدواج می‌باشد. رابطه تنگاتنگ و صمیمانه بین دو انسان است که می‌تواند به‌عنوان یک پناهگاه امن برای مقابله با دشواری‌های زندگی قلمداد شود. می‌توان گفت آنچه از خود ازدواج با اهمیت‌تر است، موفقیت در ازدواج یا رضایت زناشویی^۱ بین زوج‌هاست (Zare & Mirhashemi & Akbarimoghadam, 2020; Safyari Jafarabad, 2015). زمانی که زندگی مشترک شکل می‌گیرد، روابط زناشویی آغاز شده و رضایت زناشویی به متغیری مهمی در رابطه با کیفیت زندگی تبدیل می‌شود (Abbaspour et al., 2020). رضایت زناشویی عامل مهمی است که منجر به آرامش و سازگاری بین زوجین و در نتیجه دوام و استحکام خانواده می‌شود. اما نارضایتی زناشویی شامل نگرش منفی و ناخشنود از ابعاد مختلف روابط زناشویی است (Stinson et al., 2017). دل بستگی یک واژه بسیار ساده است که بارها شاهد گفتن و شنیدن مصداق‌ها و مثال‌های این واژه چون "بهش دل بسته شده‌ام! ... " بوده‌ایم که در نتیجه در روابط بزرگسالی فرد تأثیر گذاشته و فرد می‌خواهد به شیوه‌ای بیمارگونه، نیاز عاطفی و احساس امنیت خود را تأمین کند که حاصل این دل بستگی نایمن به یادگارمانده از کودکی، می‌شود «عطش دل بستگی» که فرد در این رفتار عطش‌وارانه، توقعات افراطی از طرف مقابلش در رابطه دارد (Ranjbar, 2019). یکی از سبک‌های دل بستگی، سبک دل بستگی ایمن^۲ است. دل بستگی ایمن معنی دوست داشتن یا علاقه داشتن و در واقع یک احساس قوی از علاقه نسبت به کسی یا چیزی است (Mirhashemi & Akbarimoghadam, 2020). انسان‌های ایمن از نظر عاطفی برایشان ساده است به دیگران نزدیک شوند از این که دیگران به آن‌ها و آن‌ها به دیگران وابسته شوند، ناراحت نمی‌شوند (Hazan & Shaver, 1987). سبک دیگر دل بستگی، دل بستگی نایمن اضطرابی^۳ است که با چسبندگی بیش از حد مشخص می‌شود. تماس گرفتن‌های پی‌درپی، فرستادن پیغام‌های پشت سرهم، فهمیدن این که دیگران در حال انجام چه کاری هستند و داشتن این نگرانی همیشگی که نکند شریک شما، شما یا شهر را ترک گفته باشد (Balby, 1958). از جمله دل بستگی دیگر، دل بستگی نایمن اجتنابی^۴ است. در این نوع سبک فرد به جای این که سعی در حل مشکل داشته، عصبانی شود و یا حتی به شخصی دیگر نزدیک شود، فرار می‌کند و یا صرف نظر می‌کند. این افراد زمانی که مشکلی رخ می‌دهد در مورد آن صحبت نمی‌کنند (Ciocca et al., 2020). مطابق پژوهش‌های گاتمن طلاق نشانه‌های خیلی ریز و کوچکی دارد که در زمان ازدواج باید به آن‌ها دقت کرده، نشانه‌هایی مانند شروع مشاجره با شدت زیاد، انتقاد از همسر به جای گلایه، نشان دادن تنفر و انزجار، زبان بدن منفی، حالت دفاعی زیاد و فقدان تأیید طرفین از این قبیل است (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020). گاتمن در تحقیقاتش به مجموعه رفتارهایی به نام «چهار اسب‌سوار مهلک^۵» دست یافت که دارای فقدان مکانیزم اصلاح مفید و مؤثر ارتباطی و پیش‌بینی رضایت زناشویی ضعیف و نیز طلاق می‌باشند (Gottman, 1999). رفتارهای چهار اسب‌سوار یعنی ۱- انتقاد^۶ ۲- تحقیر^۷ ۳- حالت دفاعی^۸ ۴- دیوار سنگی^۹ (Gottman et al., 2006). رفتارهای چهار اسب‌سوار یعنی ۱- انتقاد^۶ ۲- تحقیر^۷ ۳- حالت دفاعی^۸ ۴- دیوار سنگی^۹ (قه‌ر کردن و پرهیز از هم‌کلامی) باعث شده تا زندگی زوجین به سرعت رو به نابودی برود. انتقاد یعنی حمله به شخصیت و خصوصیات یک فرد که اغلب با سرزنش همراه است. آنچه تحقیر را از انتقاد جدا می‌کند، تمایل به توهین و سوءاستفاده روانی از همسر است. حالت تدافعی که به دنبال بی‌احترامی و اهانت و تحقیر وارد گود می‌شود. پرهیز از هم‌کلامی اغلب وقتی اتفاق می‌افتد که زوجها در حال گفت‌وگو هستند. افراد که از هم‌کلامی طفره می‌روند خودشان را مثل یک دیوار سنگی یا آجری می‌کنند (Guttman & Silver, 1994). در ازدواج براساس رضایت دوجانبه،

1. Marital Satisfaction
2. Secure Attachment Style
3. Anxiety Insecure Attachment Style
4. Avoidance Insecure Attachment Style
5. Four Horsman
6. Criticism
7. Contempt
8. Defensiveness
9. Stonewalling

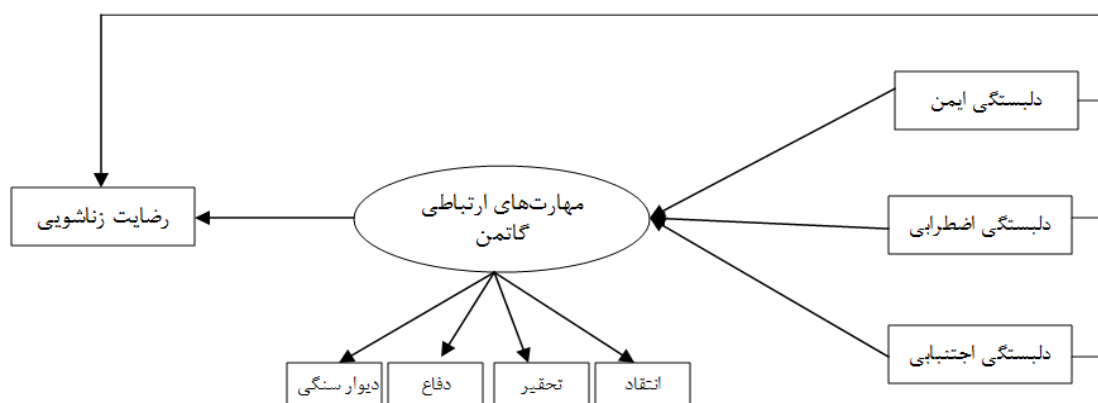
معمولاً زوجها کوتاه می‌آیند و در آرامش مشکل خود را به‌گونه‌ای حل می‌کنند که رضایت دوطرف جلب شود. در هر حال مشکلات رابطه‌ای در زوجین آشفته نسبت به زوجین آرام کمتر از طریق گفتگو حل می‌شود (Parooi et al., 2018) اما اگر زوجین روش سازنده‌ای برای مقابله با تعارض به کار نگیرند، به تدریج رضایت در زندگی آن‌ها رنگ باخته و از هم جدا شده و احساس تنهایی می‌کنند. یک مسئله بنیادی در رویکرد گاتمن قطع چرخه تعاملی منفی در رابطه می‌باشد. (Candel & Turliuc (2019), Hazan & Shaver (1987), Yekeh Fallah et al. (2019), Mardani (2009) Hamule & Heidari (2014), Chung (2014), Sandberg et al. (2015), Egeci & Gencoz (2011) در پژوهش‌های جداگانه‌ای دریافته‌اند که بین سبک‌های مختلف دلبستگی و رضایت زناشویی تفاوت معنی‌دار وجود دارد. (Gottman & Levenson (2000) با مطالعه و بررسی رابطه زوج‌های بسیاری دریافته‌اند که رضایت از زندگی زناشویی به میزان پاسخ‌گویی زوجین و نحوه ارتباط زوجین در برابر یکدیگر وابسته است (Guttman & Silver, 1994). (Candel & Turliuc (2019) در پژوهش خود بین سبک‌های دلبستگی و رضایت از رابطه زناشویی ارتباط قوی را بیان می‌کند و این سبک‌ها را به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده ادامه و قطع زندگی مشترک می‌داند. در پژوهشی که توسط (Azizi & Beyranvand (2018) انجام شد، نتایج نشان داد که تلویحات مهمی در زمینه تبیین سبک‌های دلبستگی پرستاران متأهل به‌منظور رضایت زناشویی آنان به‌همراه داشته است. (2012) Arefi & Mohsenzadeh نیز در تحقیقی نشان دادند که سبک دلبستگی اجتنابی به‌طور مستقیم و معنی‌دار بر رضایت زناشویی اثر منفی دارد. (Bedair et al. (2020) در پژوهشی نشان دادند که سبک دلبستگی ایمن بر رضایت زناشویی تأثیر مثبت و سبک‌های دلبستگی ناامن بر میزان رضایت زناشویی تأثیر منفی می‌گذارد. (Felt (2017) و (Lute (2015) در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیدند که بین مهارت‌های ارتباطی گاتمن و رضایت از رابطه، رابطه معنی‌داری وجود دارد. (Zare derakhshan & Roshan Chesli (2020) ارتباط بین سبک دلبستگی اضطرابی و اجتنابی را عامل پیش‌بینی‌کننده در رضایت و طلاق زوجین می‌داند و تشریح می‌کند که مهارت‌های ارتباطی گاتمن اثرگذار بر ارتباط سبک‌های دلبستگی رضایت زناشویی می‌باشند. (Sakizadi et al. (2014) دریافته‌اند که بهبود مهارت‌های زناشویی براساس مدل گاتمن بر شادمانی زناشویی تأثیر مثبت دارد.

جدول ۱. روابط و تحقیقات حمایت‌گر

پژوهش	سال پژوهش	نتیجه
یکه فلاح و همکاران	۲۰۱۹	رابطه مؤثر بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی
نیکونژاد	۲۰۱۶	رابطه مؤثر بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی و همچنین مؤثر بودن مهارت‌های ارتباطی در رضایت زوجین
هانگ و همکاران؛ چونگ	۲۰۲۰؛ ۲۰۱۴	بین سبک‌های مختلف دلبستگی و رضایت زناشویی تفاوت معنی‌دار وجود دارد
لوته	۲۰۱۵	بین مهارت‌های ارتباطی گاتمن و رضایت از رابطه، رابطه معنی‌داری وجود دارد

کاهش و فقدان رضایت زناشویی یکی از مهم‌ترین عوامل مراجعه زوج‌ها به روان‌شناسان است (Guttman & Silver, 1994). رضایت زناشویی فرآیندی است که در طول زندگی زوجین به‌وجود می‌آید. لازمه آن انطباق سلیقه‌ها، شناخت ویژگی‌های شخصیتی، ایجاد قواعد رفتاری و شکل‌گیری الگوهای مرادده‌ای است. براین اساس وجود تعارضات و آشفته‌گی بین زوجین، انگیزه محققان را برای یافتن راهکارهای مناسب جهت مقابله با این پدیده افزایش داده است (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020). (Mousavi Chelek (2019) اظهار می‌دارد که در ایران با یک روند صعودی از سال ۱۳۸۷ از هر هشت ازدواج و در سال ۱۳۹۷ از هر سه ازدواج یک طلاق صورت می‌گیرد، که چه‌بسا این روند هم‌اکنون افزایش یافته باشد. از این گذشته پژوهش‌های مختلف در حیطه رضایت زناشویی و پیچیدگی روابط زوجین، متغیر رضایت زناشویی پتانسیل بالایی جهت بررسی دارد. این امر ضرورت انجام پژوهش‌های بیشتری در این زمینه را روشن می‌سازد تا تفاوت‌های موجود در یافته‌های پژوهشی را روشن ساخته و متغیرهایی که با افزایش رضایت زناشویی تعامل دارند را تعیین و شناسایی نماید. به‌علاوه پژوهشی که این رابطه را

در قالب الگو به‌همراه متغیرهای مهارت‌های ارتباطی را بسنجد، در داخل کشور ایران انجام نشده است و در تحقیقات خارج از کشور نیز تحقیق‌های اندکی صورت گرفته است. براین اساس اجرای پژوهش‌هایی از این دست برای شناسایی دقیق چگونگی رضایت در زندگی زناشویی و نیز در نقطه مقابل آن علل افزایش طلاق اهمیت دارد. زیرا با بهره‌گیری از یافته‌های حاصل از این قبیل پژوهش‌ها می‌توان آثار سوء نارضایتی‌ها، هزینه‌های خانوادگی، مادی و روانی ناشی از اختلاف‌ها و مشکلات پدیده طلاق را کاهش داد. به‌علاوه نتایج این پژوهش می‌تواند برای دست‌اندرکاران و روان‌شناسان باعث درک بهتر در مورد رفتارهای تلویحی و سبک‌های دلبستگی پیش‌بینی و کنترل رفتار زوجین می‌شود و دوم این که یکی از عوامل مؤثر در موفقیت ازدواج سبک‌های دلبستگی افراد است و شناخت این متغیرها به ایجاد روش‌های مناسب برای افزایش ماندن در زندگی مشترک می‌انجامد. شکل ۱ الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر را نشان می‌دهد. لذا با توجه به اهمیت موضوع این سؤال مطرح است که آیا رضایت زناشویی از طریق مهارت‌های ارتباطی گاتمن می‌تواند بر ایجاد دلبستگی‌های ایمن، اضطرابی و اجتنابی اثر گذارد؟

شکل ۱. الگوی پژوهش حاضر

روش پژوهش

جامعه آماری، نمونه و روش پژوهش

این پژوهش براساس هدف کاربردی و بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-همبستگی مبتنی بر مدل‌یابی معادلات ساختاری به‌شمار می‌آید. جامعه آماری این پژوهش کلیه افراد متأهل شهر اهواز در سال ۱۳۹۹ بودند که از بین آن‌ها ۲۷۰ نفر به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. براساس نظر کلاین در سال ۲۰۱۱ در طرح‌های همبستگی تعداد افراد نمونه را می‌توان ۲/۵ تا ۵ برابر تعداد گویه‌ها در نظر گرفت که براین اساس با توجه به وجود ۷۶ گویه حداقل ۱۹۰ آزمودنی و حداکثر ۳۸۰ نیاز بود. براین اساس در پژوهش حاضر ۳۰۰ پرسش‌نامه توزیع شد که با توجه به ریزش و نمرات مفقودی تعداد ۲۷۰ نفر در نظر گرفته شد. در این مطالعه گروه هدف یکی از زوجین بود و تنها یکی از زوج، مرد یا زن به پرسش‌نامه پاسخ دادند. در بررسی اطلاعات دموگرافیک آزمودنی‌های پژوهش، از ۲۷۰ شرکت‌کننده پژوهش، ۱۷۰ نفر زن و ۱۰۰ نفر مرد بودند. میانگین سن افراد شرکت‌کننده در پژوهش حاضر کمترین و بیشترین سن ۱۷ و ۶۱ سال بود و کمترین و بیشترین سن ازدواج ۱۳ و ۴۴ سال بود.

ابزار سنجش

مقیاس رضایت زناشویی (Index of Marital Satisfaction): مقیاس رضایت زناشویی توسط هودسن (cited in Lute, 2015) برای اندازه‌گیری میزان، شدت یا دامنه مشکلات زن و شوهر در رابطه زناشویی تدوین شد. درواقع

دامنه مشکلات را از نظر زن و مرد اندازه‌گیری می‌کند. این مقیاس یک ابزار ۲۵ ماده‌ای است که پاسخ‌ها براساس یک طیف لیکرت ۷ درجه‌ای (صفر=هیچ‌گاه تا ۶=همیشه) تنظیم شده است. نمره کمتر از ۳۵ نشانه عدم مشکلات هم بالینی رابطه و بیشتر از ۳۵ دلالت بر وجود مشکلات بالینی قابل ملاحظه است. همچنین نمرات بالاتر از ۷۰ تقریباً نشان‌دهنده آن است که مراجع دارای مشکلات بیشتری می‌باشد (Lotfi et al., 2019). در این پژوهش نمره معکوس مقیاس مورد استفاده قرار گرفت. شاخص رضایت زناشویی هودسن از یک روایی همزمان بسیار خوبی برخوردار است و با آزمون سازگاری زناشویی لاک و والاس (Locke & Wallace, 1959) همبستگی معنی‌داری نشان می‌دهد. همچنین این شاخص از روایی بسیار خوب و با معنایی برای متمایز کردن زوج‌های مشکل‌دار و زوج‌های ظاهراً بدون مشکل برخوردار است. (Hudson (1992) پایایی این پرسش‌نامه را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۶ گزارش نمود. (Lotfi et al. (2019) ضریب پایانی این آزمون را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۷ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی برای مقیاس رضایت زناشویی هودسون با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۹ به‌دست آمد.

مقیاس دلبستگی بزرگسالان (Revised Adult Attachment Scale): مقیاس کولینز و رید (Hudson, 1992) دلبستگی را که شامل مهارت‌های ایجاد روابط، خودتوصیفی و شیوه شکل‌دهی روابط دلبستگی را نسبت به چهره‌های دلبستگی به‌صورت خودگزارشی می‌سنجد. این مقیاس شامل ۱۸ ماده و ۳ خرده‌مقیاس وابستگی، نزدیک بودن و اضطراب است. (Coolins & Reed (1990) بر پایه‌ی توصیف‌های که در پرسش‌نامه دلبستگی بزرگسالان هازان و شیور (Hazan & Shaver, 1987) در مورد سه سبک دلبستگی اصلی وجود داشت، مواد مقیاس خود را تدوین کرده‌اند. به‌طور کلی خرده‌مقیاس نزدیک بودن با دلبستگی ایمن، خرده‌مقیاس وابستگی با دلبستگی اجتنابی و خرده‌مقیاس اضطراب با دلبستگی اضطرابی دوسوگرا تطابق دارد (Coolins & Reed, 1990). پاسخ‌ها آزمودنی‌ها بر روی طیف لیکرتی ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم=صفر تا کاملاً موافقم=۴ در هر ماده سنجیده می‌شود (Teimoori Asfichi et al., 2012). (Coolins & Reed (1990) اعتبار خرده‌مقیاس‌های این مقیاس را از طریق آلفای کرونباخ و هم از روش بازآزمایی پس از دوماه بین ۰/۶۹ تا ۰/۷۵ گزارش کردند. پاکدامن به نقل از (Teimoori Asfichi et al. (2012) روایی و اعتبار محتوای این مقیاس را در حد مطلوبی گزارش کرده است. به‌علاوه میزان آلفای کرونباخ به‌ترتیب برای اضطراب، نزدیک بودن و وابستگی مقادیر ۰/۷۵، ۰/۵۲ و ۰/۲۹ گزارش نمود. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی برای مقیاس سبک دلبستگی با استفاده از آلفای کرونباخ برای دلبستگی ایمن ۰/۹۷، برای دلبستگی اضطرابی ۰/۹۷ و برای دلبستگی اجتنابی ۰/۹۶ به‌دست آمد.

مقیاس مهارت‌های ارتباطی (Four Horsemen Scale): این مقیاس توسط (Gottman (1990) برای اندازه‌گیری ارتباطات ناسازگارانه زوجین در روابط زناشویی ساخته شده است. این مقیاس ۳۳ ماده خودگزارشی دارد و از ۴ خرده‌مقیاس انتقاد، سرزنش، مقاومت و دیوار دفاعی تشکیل شده است. شیوه نمره‌گذاری این مقیاس به‌صورت درست (۱) و غلط (صفر) می‌باشد. در این پژوهش از نمره‌کل مقیاس استفاده شد و نمره معکوس مقیاس مورد استفاده قرار گرفت. (2014) Mohamadi & Pirkhaefi ضریب همبستگی این مقیاس را با مقیاس کیفیت روابط زناشویی ۰/۵۶۷ گزارش کردند. (Karnani & Zelman (2019) ضرایب پایایی برای چهار خرده‌مقیاس انتقاد، سرزنش، مقاومت و دیوار دفاعی با استفاده از آلفای کرونباخ را به‌ترتیب، ۰/۷۰، ۰/۸۰، ۰/۸۷، ۰/۶۵ و کل مقیاس را ۰/۹۶ گزارش کرد. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی برای مقیاس مهارت‌های ارتباطی با استفاده از آلفای کرونباخ برای انتقاد ۰/۹۹، برای تحقیر ۰/۹۸، برای دفاع ۰/۹۷ و برای دیوار سبکی ۰/۸۱ به‌دست آمد.

یافته‌ها

نتایج میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱	رضایت زناشویی	۳۷/۱۰	۳۴/۱۷	۱							
۲	دل بستگی ایمن	۱۱/۱۷	۸/۷۸	۰/۹۶۱**	۱						
۳	دل بستگی اجتنابی	۹/۸۷	۹/۲۱	-۰/۵۴۳**	-۰/۵۱۳**	۱					
۴	دل بستگی اضطرابی	۱۲/۶۳	۸/۷۸	-۰/۷۳۷**	-۰/۷۴۳**	-۰/۱۷۲*	۱				
۵	انتقاد	۲/۶۹	۳/۳۸	۰/۷۵۳**	۰/۹۶۲**	-۰/۴۹۷**	-۰/۷۵۶**	۱			
۶	تحقیر	۲/۵۱	۳/۱۴	۰/۹۹۵**	۰/۹۸۱**	-۰/۵۱۱**	-۰/۷۵۹**	۰/۹۱۸**	۱		
۷	دفاع	۳/۳۸	۳/۵۱	۰/۹۷۷**	۰/۹۲۷**	-۰/۴۶۱**	-۰/۷۵۵**	۰/۹۴۵**	۰/۹۵۶**	۱	
۸	دیوار سنگی	۲/۸۷	۱/۷۰	۰/۸۲۷**	۰/۸۳۳**	-۰/۵۲۱**	-۰/۵۳۰**	۰/۸۶۵**	۰/۷۸۵**	۰/۷۸۱**	۱

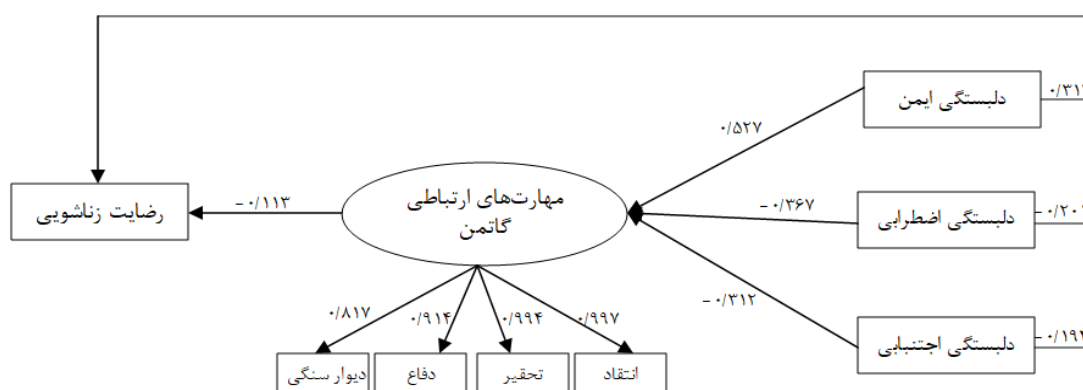
**p* ≤ ۰/۰۱ P ≤ ۰/۰۵

جهت تعیین کفایت برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها ترکیبی از شاخص‌های برازندگی استفاده شد. جدول ۳ نتایج برازش الگوی نهایی با داده‌ها را براساس شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهد.

جدول ۳. نتایج شاخص‌های برازندگی الگوی نهایی

نام شاخص	اختصار	برازش قابل قبول	مقادیر محاسبه شده	مقادیر الگوی نهایی
مجذور کای اسکوتر	χ^2	بزرگتر از ۵ درصد	۱۴۴/۱۷۴	۳۶/۴۱۳
درجه آزادی	df	-	۲۲	۱۶
نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی	χ^2/df	بین ۵ تا ۱	۶/۸۱۳	۲/۱۳۳
سطح معنی داری	p	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۰۱	۰/۰۰۴
شاخص نیکویی برازش	GFI	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۰۲	۰/۹۰۷
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده	AGFI	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۷۴۴	۰/۹۰۴
شاخص توکر-لویس	TLI	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۵۰	۰/۹۹۱
شاخص‌های برازش افزایشی	IFI	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۷۱	۰/۹۶۶
شاخص برازش هنجار شده	NFI	نزدیک به ۱۰	۰/۹۸۸	۰/۹۹۳
شاخص برازش تطبیقی	CFI	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۷۲	۰/۹۹۶
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	کمتر از ۰/۱	۰/۱۴۴	۰/۰۷۱

همان‌طور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، شاخص‌های برازش حاکی از برازش خوب و متناسب الگوی پیشنهادی با داده‌هاست. بنابراین متغیرهای فوق می‌توانند پیش‌بینی‌کننده خوبی برای رضایت زناشویی می‌باشند. مطابق با نتایج به‌دست آمده برخی نتایج برای برازش مدل مناسب نیستند که براساس پیشنهادات AMOS اصلاحات انجام شده است. در این راستا برای تعدیل الگو خطای باقی‌مانده متغیر دل بستگی اضطرابی به اجتنابی وصل شده است و خطای باقی‌مانده متغیر اجتنابی به مهارت‌های گاتمن وصل شد. شکل ۲ الگوی نهایی پژوهش را به‌همراه ضرایب مسیر نشان می‌دهد.

شکل ۲. الگوی پژوهش حاضر

باتوجه به نتایج پژوهش شکل ۲ تمامی مسیرهای مستقیم معنی‌دار شدند. یک فرض زیربنایی الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر، وجود مسیرهای واسطه‌ای بود که جهت تعیین معنی‌داری این روابط واسطه‌ای، از روش بوت‌استرپ استفاده شد. جدول ۴ نتایج حاصل از بوت‌استرپ را برای روابط واسطه‌ای نشان می‌دهد.

جدول ۴. ضرایب مسیرهای غیرمستقیم الگوی پیشنهادی با استفاده از روش بوت‌استرپ

مسیر	مقدار	در سطح اطمینان ۰/۹۵		خطای استاندارد	سطح معنی‌داری
		حد بالا	حد پایین		
دل‌بستگی ایمن ← مهارت ارتباطی گاتمن ← رضایت زناشویی	۰/۵۱۶	۰/۰۳۲	۰/۹۷۴	۰/۳۲۴	۰/۰۰۱
دل‌بستگی اضطرابی ← مهارت ارتباطی گاتمن ← رضایت زناشویی	-۰/۷۶۴	-۰/۲۲۰	-۰/۳۵۷	۰/۳۴۰	۰/۰۰۱
دل‌بستگی اجتنابی ← مهارت ارتباطی گاتمن ← رضایت زناشویی	-۰/۱۲۹	-۰/۵۱۱	-۰/۷۵۳	۰/۳۷۶	۰/۰۰۱

همان‌گونه که جدول ۴ نشان می‌دهد فاصله اطمینان برای مسیرهای غیرمستقیم حاکی از قرار نگرفتن عدد صفر در این فاصله است. بنابراین تمامی مسیرهای غیرمستقیم در الگوی پیشنهادی تأیید شدند. براین اساس مهارت ارتباطی گاتمن نقش میانجی‌گر را میان دل‌بستگی ایمن و رضایت زناشویی به‌خوبی ایفاء می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی الگوهای ارتباطی زناشویی گاتمن در رابطه سبک‌های دل‌بستگی با رضایت زناشویی در افراد متأهل شهر اهواز انجام شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین سبک دل‌بستگی ایمن با رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد. این نتیجه با یافته‌های (Candel & Turliuc (2019), Huang (2020), Bedair et al. (2020), Egceci & Gencoz (2011), Sandberg et al. (2015), Mardani Hamule & Heidari (2009), et al. همسو می‌باشد. سبک دل‌بستگی ایمن سبک دل‌بستگی ایده‌آل است. زمانی که سبک دل‌بستگی انسانی ایمن باشد، اگر مسئله‌ای به‌وجود آید آن را حل خواهد کرد. فرد با پی‌بردن و دانستن نقص‌های شریک زندگی و وحشت‌زده نخواهد شد (Balby, 1958). از آن‌جاکه افرادی با سبک دل‌بستگی ایمن، اغلب از روابط خود احساس رضایت بیشتری می‌کنند، ارتباط زنده‌تر و خودابرازگری صمیمانه‌تری داشته و بالطبع رضایت بیشتری از ارتباطشان دارند. آن‌ها روابط بلندمدت‌تری برقرار می‌کنند و نسبت به همسرشان و دیگران متعهدترند. این افراد بیشتر به حمایت همسرشان اعتماد می‌کنند، چون تجربه به آن‌ها نشان داده که همسرشان در موقعیت‌های دشوار آن‌ها را حمایت کرده است و از زندگی زناشویی خود رضایت بیشتری دارند (Feeney (2000) چنین افرادی در اختلافات خانوادگی صبورتر می‌باشند و تسلط

آن‌ها بر شرایط و حل آن بیشتر است و بیشتر از کنکاش در تلخی‌ها به کنکاش در شیرینی‌ها علاقه دارند (Costa & Mosmann, 2020). همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سبک دلبستگی ایمن با مهارت‌های ارتباطی گاتمن رابطه مثبت وجود دارد و این نتیجه هم‌راستا با یافته (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020) است. هنگامی که فرد در کودکی از جانب والدین خود در زمینه عاطفی و احساس امنیت درست ارضاء شود و فرد دلبستگی ایمن پیدا کند، در بزرگسالی فرد در روابط خود به شیوه‌ای سالم نیاز عاطفی و احساس امنیت خود را تأمین می‌کند (Ranjbar, 2019). فرد دلبسته ایمن مستقل‌تر بوده و نحوه برخوردش با مسائل واقعی‌تر است. افراد دلبسته ایمن تمایل به تنظیم هیجانات خود و بروز دادن رفتارهای مثبت به‌هنگام وقوع بحث دارند و این در نتیجه اعتماد آن‌ها به خود و دیگران است (Hosseini, 2011). زن و شوهر دلبسته ایمن به‌جای انتقادهای پیوسته، شکایت می‌کند. بر سر مسائل بحث و در نهایت توافق می‌کنند. فضا به دو یا یک دیوار سنگی شدن افراد بدل نمی‌شود و به‌زعم گاتمن دعوا و بحث آن‌جا دیگر مهم نیست و آن نحوه بحث و تبادل نظرانشان مهم می‌شود که در یک فرد با دلبستگی ایمن این مهارت ارتباطی بسیار خوب پروراند شده است (Ciocca et al., 2020). به‌علاوه نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک دلبستگی اضطرابی با رضایت زناشویی رابطه معکوس وجود دارد. این یافته با یافته‌های (Azizi & Beyranvand, 2018), (Yekeh Fallah et al., 2019), (Huang et al., 2020), (Chung, Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020), (Mardani Hamule & Heidari, 2009), (Egeci & Genco, 2011) همسو می‌باشد. سبک دلبستگی اضطرابی که با چسبندگی بیش از حد نمایان می‌شود. این افراد نگرانی همیشگی دارند که مبدا شریک زندگی‌شان آن‌ها را ترک گوید و هر حرکت کوچک زوج در نظر همسرش مشکل و یا تهدیدی قلمداد می‌شود (Balby, 1958). افراد دارای سبک دلبستگی اضطرابی به‌جای پرداختن به نیازهای همسر، بر نگرانی‌های شخصی خودشان تمرکز می‌کنند و عموماً وابسته و در روابط از نظر هیجانی بی‌ثبات و در روابط رمانتیک و عاشقانه حسودند (Feeney, 2000). بیشتر زوج‌هایی که برای طلاق به دادگاه مراجعه می‌کنند، دارای سبک دلبستگی نایمن اضطرابی‌اند (Young et al., 2008). بنابراین نتایج پژوهش نشان دادند که بین سبک دلبستگی اضطرابی با مهارت‌های ارتباطی گاتمن رابطه معکوس وجود دارد. (Egeci & Genco, 2011) و (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020) همسو این یافته‌ها را به‌دست آوردند. سبک‌های دلبستگی نتیجه تجارب اولیه فرد با والدین و یا نوع رابطه عاطفی فرد با والدین یا مراقبان او در دوران کودکی است (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020). افراد دارای سبک دلبستگی اضطرابی که شاخص ترس از طرد شدن در آن‌ها تداوم زیادی دارد و دائماً شاکی هستند، در نوع ارتباط با همسر خود از مهارت‌های ضعیف استفاده می‌کنند و همسر خود را مورد توهین و تحقیر قرار می‌دهند (Feeney, 2000). زوجین با سبک دلبستگی اضطرابی به‌دلیل سطوح بالای ابراز قدرت و نیز دست‌کاری هیجانی طرف مقابل با مشکل مواجه می‌شوند. آن‌ها گرایش دارند که حس کنند درک نمی‌شوند و آن‌چنان که باید مورد تقدیر قرار نمی‌گیرند. آن‌ها به نیازهای همسر بی‌توجه و تمرکزشان بر افکار پریشان‌کننده خودشان است که در ابراز خشم در روابط زناشویی نقش دارد (Feeney, 1999). زوج دلبسته مضطرب از مکانیزم‌های دفاعی بیشتری استفاده می‌کند و بر سر مشکلی کوچک به‌راحتی تبدیل به دیوار سنگی می‌شود. از این گذشته، نتایج پژوهش نشان دادند که بین سبک دلبستگی اجتنابی با رضایت زناشویی رابطه معکوس وجود دارد. این یافته با یافته‌های (Azizi & Beyranvand, 2018), (Yekeh Fallah et al., 2019), (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020), (Chung, 2014) همسو می‌باشد. افراد با سبک دلبستگی اجتنابی، خودانگیزی، برای‌شان مسئله ارزشمندی است. زمانی که احتمال طرد از جانب دیگران برود، آن‌ها با انکار نیاز به دلبستگی سعی در حفظ تصویر مثبت خود دارند (Hazan & Shaver, 1987). زوجین با سبک دلبستگی اجتنابی صمیمیت را بی‌ارزش قلمداد کرده و قادر به اعتماد کردن به شریک عاطفی و جنسی خودش نیست. بنابراین پُر واضح است که با چنین تفکری در ارتباط متقابل دچار مشکل می‌شود. افراد دارای این سبک از این‌که به دیگران نزدیک شوند احساس ناراحتی کرده و نمی‌توانند به‌طور کامل به دیگران اعتماد کنند و وقتی می‌بینند که کسی می‌خواهد به آن‌ها خیلی نزدیک شود، عصبی شده و احساس می‌کنند که دیگران اغلب بیشتر از حدی که آن‌ها احساس راحتی می‌کنند با آن‌ها صمیمی

هستند. به دنبال برقراری ارتباط با دیگران نیستند و تلاشی در این زمینه نمی‌کنند و تلاش‌های همسرشان را برای صمیمی‌تر شدن رد می‌کنند. آن‌ها خواهان تنهایی بیشتر و آزادی بیشتر هستند. بنابراین در رابطه زناشویی از رضایت پایینی بهره می‌برند (Feeney, 2000). در این راستا نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک دلبستگی اجتنابی با مهارت‌های ارتباطی گاتمن رابطه معکوس وجود دارد. (Arefi and Mohsenzadeh (2012) و Zare derakhshan and Roshan (2020) Chesli همسو این یافته‌ها را گزارش نمودند. یک فرد دلبسته نایمن اجتنابی صمیمیت را طرد گفته و خواهان تنهایی بیشتر است (Feeney, 2000). فرد نایمن اجتنابی به دلیل الگوی ذهنی نایمن خود که همواره دیگران را منفی و حقیر و خود را مثبت و کامل می‌بیند، نسبت به دیگران نگرش خصمانه‌ای داشته و همواره می‌کوشد که در تعاملات ارتباطی خود ویژگی‌های نامطلوب خود را به سمت دیگری فرافکنی کرده و او را مورد انتقاد و طرد قرار دهد و سپس خود از این که خیلی کامل‌تر از نفر مقابل است، لذت برده و خودپندارهایش را سرشار از طمأنینه می‌سازد (Hosseini, 2011). داشتن سبک دلبستگی نایمن اجتنابی و اضطرابی باعث می‌شود که افراد تجارب رمانتیک و ارتباطی خود را از دیدگاه منفی نگاه کنند و در نتیجه در موقعیت‌های بحث به سمت درگیر شدن در رفتارهای مخرب و تهدیدآمیز متمایل می‌شوند (Egeci & Gencoz, 2011). همچنین نتایج پژوهش نشان دادند که بین مهارت‌های ارتباطی گاتمن با رضایت زناشویی رابطه معکوس وجود دارد. این یافته با پژوهش‌های (Zare derakhshan & Roshan Chesli (2020) Felt (2017) و Lute (2015) هم‌خوانی دارد. همان‌طور که ارتباط خوب همسران با یکدیگر آن‌ها را توانا می‌سازد تا نیازها و علائق خود را باهم درمیان بگذارند و عشق و دوستی و محبت‌شان را نسبت به هم ابراز کنند و از عهده حل مشکلات و مسائل اجتناب‌ناپذیر خود برآیند، فقدان مهارت‌های ارتباطی لازم امکان چنین عملکردهایی را از زوجین سلب می‌نماید و رابطه صمیمانه آن‌ها به یک رابطه موازی و بدون صمیمیت تبدیل می‌شود (Bolton, 1996). به‌زعم گاتمن چهار نشانه انتقاد، تحقیر، دفاع‌ها و دیوار سنگی انهدام زندگی زناشویی را رقم می‌زند. وی بیان می‌کند طلاق نشانه‌های ریزی دارد که در این چهار مهارت نهفته شده و با پیش‌روی به سمت دیوار سنگی، تخریب و ویرانی زندگی عاشقانه ساده‌تر می‌شود (Zare derakhshan & Roshan Chesli, 2020). زمانی که رابطه صمیمانه و عاشقانه متوقف می‌شود، انرژی عشق به آزردهی و خصومت تبدیل می‌شود. در نتیجه منازعات فراوان، انتقادهای مکرر، پناه بردن به سکوت، عدم همراهی عاطفی و لاینحل ماندن مشکلات را پدید می‌آورد (Hosseini, 2011) و رضایت زناشویی زوجین در سراسیابی انهدام قرار می‌گیرد. به‌علاوه نتایج نشان داد که مهارت‌های ارتباطی گاتمن بین دلبستگی ایمن و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گر را ایفاء می‌کند. یافته‌های این پژوهش با یافته (Azizi & Beyranvand (2018) Felt (2017), Bedair et al. (2020), Yekheh Fallah et al. (2019) و Zare derakhshan & Roshan Chesli (2020) هم‌خوانی دارد. افراد دلبسته ایمن الگوی ذهنی‌شان نسبت به خود و دیگران مثبت است (Akbari et al., 2020). لذا مهارت‌های ارتباطی خوب در افراد دلبسته ایمن بیشتر نمود پیدا کرده و مهارت‌های ارتباطی منفی را کمتر مورد استفاده قرار می‌دهند. این افراد از روابط خود احساس رضایت بیشتری می‌کند و ارتباطاتش زنده و پویا و خودابرازگرانه همراه با صمیمیت است (Feeney, 2000). ارتباطات خوب بین زوجین باعث می‌شود تا نیازها و علائق خود را صحیح ابراز کرده و حل مشکلات برای آن‌ها امکان‌پذیر می‌شود، که اگر این‌گونه نباشد رابطه صمیمانه و عاشقانه متوقف شده و عشق به نفرت تبدیل می‌شود و منازعات فراوان و انتقادهای مکرر، سکوت پدیدار می‌شود. افراد دلبسته ایمن در روابط زناشویی خود لحظه‌ای عمل نمی‌کنند و توجه و دوست داشتن‌شان پیوسته و پایدار است (Mirhashemi & Akbarimoghadam, 2020).

در همین راستا نتایج پژوهش حاضر نشان داد که مهارت‌های ارتباطی گاتمن بین دلبستگی اضطرابی و رضایت زناشویی سازمانی نقش میانجی‌گر را ایفاء می‌کند. این یافته با یافته‌های (Zare derakhshan & Roshan Chesli (2020) Lute (2015), Azizi & Beyranvand (2018) و Chung (2014) همسو می‌باشد. همسران دلبسته مضطرب به‌طور مکرر با همسرشان تماس می‌گیرند، پیغام‌های پشت سرهم می‌گذارند. این اضطراب‌ها بر شادکامی و رضایت آن‌ها در زندگی اثر می‌گذارد و این سبک دلبستگی به راحتی عشق، صمیمیت و رضایت را به نابودی می‌کشاند؛ زیرا آن‌ها

پیوسته بر نگرانی‌ها و اضطراب خودشان متمرکز هستند تا این‌که نیازهای همسرشان را برآورده سازند (Feeney, 2000). در این میان مهارت‌های ارتباطی گاتمن که خود با رضایت زناشویی در ارتباط مستقیم می‌باشد به‌عنوان واسط میان سبک دلبستگی با رضایت زناشویی نیز ایفای نقش می‌کند (Guttman & Silver, 1994). همان‌طور که نتایج پژوهش حاضر نشان داد مهارت‌های ارتباطی گاتمن بین دلبستگی اجتنابی و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گر را ایفاء می‌کند. این یافته با یافته‌های (Felt (2017), Lute (2015), Arefi & Mohsenzadeh (2012), Bedair et al. (2020) و Zare (2020) Derakhshan & Roshan Chesli هم‌خوانی دارد. زوجین با سبک دلبستگی اجتنابی، صمیمیت را بی‌ارزش می‌پندارند و قادر به اعتماد به همسر خود نیستند. آن‌ها از این‌که به دیگران نزدیک شوند، احساس راحتی ندارند و اگر کسی چنین تصمیمی بر آن‌ها داشته باشد عصبی می‌شوند. بنابراین در رابطه زناشویی خود رضایت پایینی دارند (Feeney, 2000). مهارت‌های ارتباطی گاتمن به‌عنوان میانجی بین سبک دلبستگی اجتنابی با رضایت از رابطه زناشویی نقش پررنگی را ایفاء می‌کند. فرد نایمن اجتنابی به‌دلیل الگوی ذهنی نایمن خود که همواره دیگران را منفی و حقیر و خود را مثبت و کامل می‌بیند، نسبت به دیگران نگرش خصمانه‌ای داشته و همواره در کوشش است که در تعاملات ارتباطی خود ویژگی‌های نامطلوب خود را به‌سمت دیگری فرافکنی کند و او را مورد انتقاد قرار دهد و طرد نماید و این‌گونه برای خود لذت و آرامش می‌طلبد (Bolton, 1996). افراد دلبسته نایمن اجتنابی عموماً در لاک دفاعی خود فرو می‌روند و همچون یک دیوار از سنگ، سکوت را پیشه می‌کنند. این زوجین خود را محق دانسته ولی هر روز از یکدیگر به واسطه هم‌کلامی جزئی و مهارت‌های کم ارتباطی دورتر می‌شوند. پژوهش‌های حاضر، پژوهشی مقطعی بوده که در یک دوره زمانی خاص و متأهلین شهر اهواز را مورد بررسی قرار داده است بنابراین نتیجه‌گیری کلی بوده و لذا تعمیم نتایج به متأهلین سایر شهرها باید با احتیاط صورت گیرد. به‌علاوه تنها ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسش‌نامه بوده که جنبه خودگزارشی دارد، لذا افراد با تمایل خود به گویه‌ها پاسخ داده‌اند که ممکن است در نحوه پاسخ‌دهی آنان سوگیری در جهت مطلوب‌نمایی یا بدنمایی وجود داشته باشد. با توجه به این‌که سبک‌های دلبستگی زوجین و چهار مهارت ارتباطی گاتمن بر رضایت زندگی زناشویی تأثیر می‌گذارد، پس به رضایت زناشویی می‌توانند کمک کند. بنابراین اجرای برنامه‌های آموزشی و درمانی آشناسازی و پیشگیرانه در زمینه سبک‌های دلبستگی و مهارت‌های ارتباطی گاتمن بر رضایت زناشویی زوجین به درمان‌گران توصیه می‌شود. همچنین در زمینه سبک‌های دلبستگی که آشنایی افراد، خانواده‌ها و زوجینی که به‌تازگی صاحب فرزند شده‌اند با آن‌ها کمک می‌کند تا فرزندان دلبسته ایمن تربیت کنند و در درازمدت زوجین راضی و خشنود باشند.

References

- Abbaspour, Z., Karimi Vardanjani, M., & Khojastehmehr, R. (2020). The mediating role of fulfillment of marital expectations in the effect of marital satisfaction on high marital expectations, optimism and relationship self-efficacy in University Personell. *Positive Psychology Research*, 5(4), 1-14.
- Akbari, E., Azimi, Z., Talebi, S., & Fahimi, S. (2020). Prediction of couples' emotional divorce based on early maladaptive schemas and emotion regulation's components. *Clinical Psychology and Personality*, 14(2), 79-92.
- Arefi, M., & Mohsenzadeh, F. (2012). Attachment styles, marital interactional processes and marital satisfaction: Model of structural equation (fitting model of family therapy). *Family Counseling and Psychotherapy*, 2(3), 288-306.
- Azizi, A., & Beyranvand, H. (2018). The relationship between attachment styles with marital satisfaction among nurses. *Iranian Journal of Rehabilitation Research in Nursing*, 4(2), 8-14.
- Balby, J. (1958). *Attachment theory* (2nd ed). Translated by K. Khoshabi and A. Hamza (2014). Tehran: Danjeh Publishing.

- Bedair, K., Hamza, E. A., & Gladding, S. T. (2020). Attachment style, marital satisfaction, and mutual support attachment style in Qatar. *The Family Journal*, 28(3), 329-336.
- Bolton, K. (1996). Review. *International Journal of Applied Linguistics*, 6(2), 291-302.
- Candel, O., & Turluc, M. N. (2019). Insecure attachment and relationship satisfaction: A meta-analysis of actor and partner associations. *Personality and Individual Differences*, 147(1), 190-199.
- Chung, M. (2014). Pathways between and marital satisfaction the mediating roles of rumination, empathy, and forgiveness. *Personality and Individual Defference*, 70, 246-251.
- Ciocca, G., Zauri, S., Limoncin, E., Mollaioli, D., D'Antuono, L., Carosa, E., ... & Jannini, E. A. (2020). Attachment style, sexual orientation, and biological sex in their relationships with gender role. *Sexual Medicine*, 8(1), 76-83.
- Coolins, N. L., & Reed, S. J. (1990). Adult attachment, working models and relationship quality in dating Couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Costa, C. B. D., & Mosmann, C. P. (2020). Aspects of the marital relationship that characterize secure and insecure attachment in men and women. *Estudos De Psicologia (Campinas)*, 37, 1-13.
- Egeci, I. S., & Gencoz, T. (2011). The effects of attachment styles, problem-solving skills and communication skills on relationship satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2324-2329.
- Feeney, J. A. (1999). Adult attachment, emotional control and marital satisfaction. *Journal of Personal Relationship*, 6(2), 169-183.
- Feeney, J. A. (2000). Attachment, marital interaction, and relation satisfaction: A diary study. *Personal Relationships*, 9(1), 39-55.
- Felt, E. (2017). *The relationship between emerging adulthood and communication patters*. Ph.D. Thesis of Psychology Clinical Psychology, Walden University, Minneapolis, Minnesota.
- Gottman, J. (1999). *The marriage clinic: A scientifically based marital therapy*. NewYork: Norton & Company.
- Gottman, J. M., & Levenson, R. W. (2000). The thing of divorce: Prediting when couple will divorce over a year period. *Journal of Marriage and Family*, 62(3), 737-745.
- Gottman, J. M., Gottman, J. S., & Declaire, J. (2006). *Ten Lessons to transform your marrage*. NewYork: Three Rivers Press.
- Guttman, J., & Silver, N. (1994). *Why do marriages succeed and why do they fail? Translated by Vida Lotfi (2015)*. Tehran: Saber Publications.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524.
- Hosseini, B. (2011). *Analytical couple therapy*. Tehran: Jangal Publications.
- Huang, C. Y., Sirikantraporn, S., Pichayayothin, N. B., & Turner-Cobb, J. M. (2020). Parental attachment, adult-child romantic attachment, and marital satisfaction: An examination of cultural context in taiwanese and thai heterosexual couples. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(3), 692-702
- Hudson, N. W., & Fraley, C. R. (2017). Adult attachment and perceptions of closeness. *Personal Relationships*, 24(1), 17-26.
- Hudson, W. W. (1992). *Index of marital satisfaction tempe*. AZ: Walmyr Publishing Co.
- Karnani, S. R., & Zelman, D. C. (2019). Measurement of emotional blackmail in couple relationships in Hong Kong. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 8(3), 165-180.

- Locke, J. H., & Wallace, M. K. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Journal of Marriage and Family Living*, 21(3), 251-255.
- Lotfi, A., Taqipoor, S., Masiri Fard, L., & Moradi, K. (2019). Predicting marital satisfaction based on sexual satisfaction, distinction, and thoughtful thinking among young couples in Isfahan. *Women and Family Studies*, 12(43), 19-37.
- Lute, M. (2015). *The relationship between Gottman's four horsemen of apocalypse, mindfulness and relationship satisfaction*. Pennsylvania: Indiana University.
- Mardani Hamule, M., & Heidari, H. (2009). Assessment of frequency and types of violence against women and associated factors. *Nursing and Midwifery Journal*, 7(3), 173-180.
- Mirhashemi, M., & Akbarimoghadam, Z. (2020). The prediction of infidelity upon personality characteristics, marital satisfaction and attachment styles. *Journal of Woman and Family Studies*, 8(3), 75-97.
- Mohamadi, S., & Pirkhaefi, A. (2014). Construction and standardization of quality of marital relationships (qmr) scale based on glasser's choice theory. *Quarterly of Educational Measurement*, 5(18), 45-76.
- Mousavi Chelek, H. (2019). *Unprecedented decline in the number of divorces compared to marriages in one year*. World Economy Newspaper. 12/4/1398. News Number 3543506.
- Nikounejad, N. (2016). The study of the Effectiveness of training the principles of improving the relationship based on Guttman's method on couples marital satisfaction in Tehran. Retrieved from <http://www.researchgate.net/publication/310389405>.
- Parooi, M., Bastami Katuli, M., Karbalaee Esmaeil, E., Kazemi Rezai, S. A., & Kazemi Rezai, S. V. (2018). Prediction of nurses' marital satisfaction based on attachment styles, defensive mechanisms and quality of life. *Iranian journal of Psychiatric nursing*, 6(2), 24-32.
- Ranjbar, N. (2019). Attachment and love. *Pajhwok Student Magazine*, No. 3.
- Sakizadi, F., Zaharakar, K., Sanaei Zakir, B., & Ahmadi, M. (2014). Evaluation of the effectiveness of marital skills training based on Guttman model on marital happiness. *Consulting Research*, 13(52), 37-51.
- Sandberg, J. G., Bradford, A. B., & Brown, A. P. (2015). Differentiating between attachment styles and behaviors and their association with marital quality. *Family Process*, 56(2), 518-531.
- Stinson, M., Bermiudez, J., Gale, J., Lewis, D., Meyer, A., & Templeton, G. (2017). Marital satisfaction, conflict resolution styles, and religious attendance among latino couples: Using the actor-partner interdependence model. *The Family Journal*, 25(3), 215-223.
- Teimoori Asfichi, A., Qolamali Lavasani, M., & Bakhshayesh, A. (2012). Predicting Marital Satisfaction on the Basis of Attachment Styles and Differentiation of Self. *Journal of Family Research*, 8(4), 441-463.
- Yekeh Fallah, M., Nouri Talemi, A., Bagheri, M., Allameh, Y., Mazlounirad, M., ... & Gohari, S. (2019). Attachment styles, marital conflicts, coping strategies, and sexual satisfaction in spouse Abused and Non-Abused women. *Journal of Pharmaceutical Research International*, 26(4), 1-9.
- Young, J., Rygh, J., Weinberger, A., & Beck, A. (2008). *Cognitive therapy for depression*. In H. Barlow (Ed.), *Clinical handbook of psychological disorders*. New York: Guilford Press.
- Zare derakhshan, A., & Roshan Chesli, R. (2020). The Relationship between sexual self-efficacy, sexual satisfaction, and happiness with mediating emotional consciousness on marital satisfaction. *Clinical Psychology and Personality*, 18(1), 1-16.

Zare, B., & Safyari Jafarabad, H. (2015). The Study of marital satisfaction and its determinants on married women and men in tehran city. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 13(1), 111-140.